

ANLEDNING TILL UNDERSÖKNINGEN

Brand i varuhus.

UNDERSÖKNINGEN UTFÖRD AV

Kenneth Möller, räddningstjänsten.

UPPLYSNING OM BRANDEN

SOS-centralen i X-stad får kl: 14.01 telefonlarm från varuhuset X att det är rökutveckling på varuhuset. Spontan utrymning påbörjas av människor som direkt påverkas av röken, efter en kort stund sker det ett utrop i högtalarna på varuhuset, där man meddelar att varuhuset måste utrymmas. Utrymningen fungerade bra, någon större oro hos de utrymmande kunde inte märkas trots att många av människorna hade känt och sett röken. När brandförsvaret anländer pågår utrymningen och det är tydligt att antalet kunder har minskat och att det endast är på entréplan som människor finns kvar.

Efter en kort stund upptäcks att det kommer kraftig rök upp från golvet vid en av rulltrapporna. Rökdykarna förbereder slang och luckan till rulltrappans maskinrum öppnas. Från maskinrummet slår det upp lågor som snabbt släcks av rökdykarna, röken är intensiv, men vädras effektivt bort av brandventilationen som är placerad i ljusgården och består av tre st. fläktar med en totalkapacitet av 360.000 kubik/tim, (öppnas manuellt från centralapparat.) Branden släcks och det som finns kvar av brandrök vädras ut. Varuhuset öppnas ca: 2 timmar efter branden.

Vid brandstart bedöms personantalet till mellan 2000 och 3000 personer ha funnit i byggnaden.

BYGGNADEN

Varuhuset X är en gammal byggnad som är byggt för att vara varuhus, med de krav som ställdes på dåtidens pampigaste varuhus. Försäljning sker i 5 plan med det nedersta inräknat, samtliga plan står i öppen förbindelse med varandra vilket accepteras eftersom byggnaden är totalsprinklad. Vissa utrymmen har gamla konventionella sprinkler med den gamla glasbulben, medan så gott som samtliga försäljningsutrymmen har sprinkler av typen "fast response". Gångavståndet överskrids på många avdelningar på varuhuset, trots "bonus" på grund av sprinkler. Under åren har brandskyddskraven ökat, vilket resulterat i stora förändringar framförallt vad gäller tillgång till utrymning för kunder och anställda. Brandventilationen är ytterligare en ökad säkerhet, som vid fullt varv är klart märkbar om man står i ljusgården. Nödljusfunktionen startas genom en hjälpmaskin som ger ljus efter några sekunder, knappt märkbart, fungerar bra. Ett utrymningslarm som styrs av rökdetektorer håller på att installeras och driftsätts inom kort.

UNDERSÖKNINGEN

När branden var släckt undersöktes rulltrappans maskinrum. Vissa kablar var smälta, men dessa visade sig vara styrkablar med låg ström varför dessa slogs bort som brandorsak. Hela maskineriet är från 1954 och servas regelbundet, olja och fett fanns, men inte i någon anmärkningsvärd grad. Vid kontroll av bromsarna visade det sig att dessa var mycket varma (heta), varför den troligaste orsaken till branden är varmgång med spridning till kablar. Brand utan misstanke om brott.

ERFARENHETER

Utrymningen från varuhuset gick smidigt, mycket tack vare personalens agerande. Däremot tryckte aldrig vaktpersonalen in utrymningslarmet utan en kvinna på informationsdisken ropade ut manuellt. Dagen efter blev en anställd intervjuad i en tidning och svarar följande: Prio 1 är att låsa kassan före utrymning, (kan det

vara så lagen menar med systematiskt brandskyddsarbete). Detta orsakade i detta fall ej någon fördröjning av evakueringen. Rökgasfläktar fungerade utmärkt, och bidrog i stor grad till att röken försvann fort. En kort stund blockerades insatsen av att kunder samlades omedelbart utanför entrén, vilket var ett hinder. Ett samarbete med förebyggande och operativa visade sig vara väsentligt i detta fall. Den brandinspektör som hade jouren, har tidigare utfört "brandsyn" i varuhuset vilket resulterat i god lokalkännedom.